

หน่วยที่
๒

ลักษณะของวงดนตรีไทย

การแบ่งประเภทของวงปี่พาทย์

หน่วยที่
๒

ลักษณะของวงดนตรีไทย

สาระการเรียนรู้

การแบ่งประเภทของวงดนตรีไทย

นักเรียนรู้จักวงดนตรีในภาพหรือไม่ ?

วงเครื่องสายเครื่องเดียว

วงปี่พาทย์เครื่องคู่

การแบ่งประเภทของวงดนตรีไทย

๑.

วงปี่พาทย์

วงดนตรีที่มีเครื่องดี
เป็นหลัก

๒.

วงเครื่องสาย

มีเครื่องดนตรีประเภท
เครื่องดีดและเครื่องสี
เป็นหลัก

๓.

วงมโหรี

วงดนตรีที่นำวงเครื่องสาย
กับวงปี่พาทย์มาผสมกัน

๑.

การแบ่งประเภทของวงปี่พาทย์

๑.๑ วงปี่พาทย์เครื่องห้า

ปี่ใน

ฆ้องวงใหญ่

หิ่ง

ตะโพนไทย

ระนาดเอก

กลองทัด

๑.

การแบ่งประเภทของวงปี่พาทย์

๑.๒ วงปี่พาทย์เครื่องคู่

มีเครื่องดนตรีประเภท
บรรเลงทำนองเพิ่มจากวง
ปี่พาทย์เครื่องห้า ๓ ชิ้น คือ
ระนาดทุ้ม **ฆ้องวงเล็ก**
ปี่นอก และเพิ่มเครื่อง
ประกอบจังหวะ

ตะโพนไทย

ฉาบ

โหม่ง

กรับ

กลองทัด

ปี่ใน

ฆ้องวงใหญ่

ฆ้องวงเล็ก

ฉิ่ง

ปี่นอก

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

๑.

การแบ่งประเภทของวงปี่พาทย์

๑.๒ วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่

ตะโพนไทย

ฉาบ

โหม่ง

กรับ

กลองทัด

ปี่ใน

ฆ้องวงใหญ่

ฆ้องวงเล็ก

ฉิ่ง

ปี่นอก

ระนาดเอกเหล็ก

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ระนาดทุ้มเหล็ก

มีเครื่องดนตรีประเภท
บรรเลงทำนองเพิ่มจากวงปี่
พาทย์เครื่องคู่อีก ๒ ชิ้น คือ
ระนาดเอกเหล็ก
และระนาดทุ้มเหล็ก

สรุป

การแบ่งประเภทของวงปีพาทย์

สามารถแบ่งย่อยออกมาได้ ๓ วงได้แก่

๑. วงปีพาทย์เครื่องห้า
๒. วงปีพาทย์เครื่องคู่ เป็นการเพิ่มฆ้องวงเล็กและระนาดทุ้มเข้าไป
ในวงปีพาทย์เครื่องห้า
๓. วงปีพาทย์เครื่องใหญ่ เป็นการเพิ่มระนาดเอกเหล็ก และระนาดทุ้มเหล็กเข้าไป
ในวงปีพาทย์เครื่องคู่

วงเครื่องสาย

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดและเครื่องสีเป็นหลัก

๒.

การแบ่งประเภทของวงเครื่องสาย

๒.๑ วงเครื่องสายวงเล็ก

ฉาบ

โหม่ง

กรับ

โหม รำมะนา

ขลุ่ยเพียงออ

ฉิ่ง

ซอด้วง

จะเข้

ซออู้

๒.

การแบ่งประเภทของวงเครื่องสาย

๒.๒ วงเครื่องสายเครื่องคู่

ฉาบ

โหม่ง

กรับ

โหม่ง รำมะนา

ขลุ่ยหลีบ

ฉิ่ง

ขลุ่ยเพียงออ

ซอด้วง

ซอด้วง

ซออู้

ซออู้

จะเข้

จะเข้

มีเครื่องดนตรีเพิ่มขึ้น คือ
ขลุ่ยหลีบ และเครื่องดนตรีอื่นๆ
ได้กำหนดไว้อย่างละคู่

สรุป

การแบ่งประเภทของวงเครื่องสาย

ในวงจะประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดและเครื่องสีเป็นหลัก มีเครื่องเป่าและเครื่องประกอบจังหวะผสม แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. วงเครื่องสายสายวงเล็ก จะมีเครื่องดนตรีอย่างละ ๑ ชิ้น
๒. วงเครื่องสายเครื่องคู่ จะมีเครื่องดนตรีเพิ่มขึ้นอีก ๑ ชิ้น รวมเป็น ๒ ชิ้น

เช่น จะเข้ ๒ ตัว ซอด้วง ๒ คัน เป็นต้น

วงมโหรี

วงดนตรีที่นำวงเครื่องสายกับวงปี่พาทย์มาผสมกัน

๓.

การแบ่งประเภทของวงมโหรี

๓.๑ วงมโหรีเครื่องเล็ก

ฉาบ

โหม่ง

ฉิ่ง

กรับ

โทน รำมะนา

ระนาดเอกมโหรี

ฆ้องกลางหรือฆ้องมโหรี

ขลุ่ยเพียงออ

ซอด้วง

ซอสามสาย

จะเข้

ซออู้

๓.

การแบ่งประเภทของวงมโหรี

๓.๒ วงมโหรีเครื่องคู่

ฉาบ

โหม่ง

ฉิ่ง

กรับ

โทน รำมะนา

ขลุ่ยเพียงออ

ฆ้องกลาง

ฆ้องวงเล็ก

ขลุ่ยเพียงออ

ซอด้วง ซอด้วง

ระนาดเอกมโหรี

ระนาดทุ้มมโหรี

ซออู้ ซออู้

จะเข้

ซอสามสาย

ซอสามสาย

จะเข้

การแบ่งประเภทของวงมโหรี

๓.๓ วงมโหรีเครื่องใหญ่

ฉาบ

โหม่ง

ฉิ่ง

กรับ

โทน รำมะนา

ซอด้วง ซอด้วง

ชลุ่ยหลีบ

ฆ้องกลาง

ฆ้องวงเล็ก

ชลุ่ยหลีบ

ซออู้ ซออู้

ระนาดเอกเหล็ก

ระนาดเอกมโหรี

ระนาดทุ้มมโหรี

ระนาดทุ้มเหล็ก

จะเข้

ซอสามสาย

ซอสามสาย

จะเข้

สรุป

การแบ่งประเภทของวงมโหรี

เป็นวงดนตรีที่นำวงเครื่องสายกับวงปี่พาทย์มาผสมกัน โดยตัดเครื่องตีและเครื่องเป่าที่มีเสียงดังออก ใช้ขลุ่ยแทนเสียงของปี่ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

1. วงมโหรีเครื่องเล็ก จะมีเครื่องสายและปี่พาทย์อย่างละ ๑ ชั้น และเพิ่มซอสามสายเข้าไป ๑ คัน
2. วงมโหรีเครื่องคู่ จะมีเครื่องสายและปี่พาทย์อย่างละคู่ และเพิ่มซอสามสายเข้าไป ๑ คู่
3. วงมโหรีเครื่องใหญ่ คือวงเครื่องสายเครื่องคู่กับวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ มีเครื่องดนตรีเพิ่มจากวงมโหรีเครื่องคู่คือ ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก